

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA
MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

TAJNE SPEC. ZNACZENIA

Nr 00682/34/83

*Tom 970 fu/los
do realizacji sprawy
w sprawie
działalności i procedur*

ZASTĘPCA SZEFA WOJEWODZKIEGO
URZĘDU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
d/s SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA

w Potokowie Fryburskim
Płk. Adolf Dyszy

W załączeniu uprzejmie przesyłam - do wykorzystania służbowego - informację dotyczącą aktualnych zainteresowań służb specjalnych USA wobec Polski.

Znajomość powyższych zainteresowań winna posłużyć do programowania pracy operacyjnej na odcinku amerykańskim, zarówno w planach zabezpieczenia terenu przed szeroko pojętą aktywnością penetracyjną rezydentur, jak i przedsięwzięciach agenturalnych, obliczonych na dotarcie do przeciwnika w kraju bądź za granicą.

Z uwagi na szeroko rozbudowany blok problematyki militarnej należy rozważyć podjęcie działań - wyłącznie w konsultacji z Departamentem II - obliczonych na ujawnianie źródeł Amerykanów, np. w zakładach produkujących dla potrzeb obronnych.

DYREKTOR DEPARTAMENTU II

Płk mgr inż. *Janusz SEREDA*

odh. w 50 egz.
egz. nr 1-49 wg rozdz.
egz. nr 50 a/a
RS/JS/83

Stamp: Wpłynęło 24.10.83
nr 00503/83

L. dz. ODS. 00682/ /83

„ZE WZGLĘDU NA ŹRÓDŁO INFORMACJI NALEŻY ZA-
CHOWAĆ SZCZEGÓLNĄ OSTROŻNOŚĆ PRZY JEJ WY-
KORZYSTANIU”

INFORMACJA

dotyczy: aktualnych zainteresowań służb specjalnych USA
wobec Polski

Administracja Reagana nadała ostatnio szczególnie wysoką rangę wywiadowczej penetracji podstawowych zagadnień życia polityczno-społecznego, ekonomicznego i militarnego PRL. Posiadane rozpoznanie wykazuje, że zainteresowania Amerykanów - prezentowane zarówno przez rezydentury uplasowane w ich placówkach dyplomatyczno-konsularnych w PRL, jak i ośrodkach na Zachodzie - ulegają stałemu procesowi weryfikacji i modyfikacji. Natomiast jako jedno z głównych założeń w procesie zdobywania informacji, przyjmuje się nadal aktywne wykorzystanie źródeł osobowych, rekrutujących się spośród naszych obywateli.

Rosnące znaczenie rezydentury przykładają do penetracji terenu -nie tylko w czysto militarnym aspekcie. W tym celu starannie przygotowały zakrojony na szeroką skalę program wyjazdów w teren, m. in. z zadaniem prowadzenia środowiskowych sondaży. Będą one coraz częściej związane z próbami bezpośredniego dotarcia do robotników zakładów produkcyjnych, obok dotychczasowej praktyki spotkań z lokalnymi przedstawicielami:

- władz partyjnych, administracyjnych i PRON;
- kleru katolickiego;
- środowiska dziennikarskiego.

x x x

Jak wynika z wieloźródłowych i wiarygodnych danych, służby specjalne USA szczególną rangę nadają obecnie rozpoznaniu następujących problemów:

- postawy, nastroje i zamiary polskiej klasy robotniczej, stopień akceptacji haseł podziemia;
- reakcja czołowych postaci kierownictwa PZPR i rządu na propozycje reform;
- perspektywy umacniania się Partii;
- stosunek gen. Jaruzelskiego do armii i jej dalsze znaczenie w życiu politycznym kraju;
- stan polskiej gospodarki;
- stosunki Państwo - Kościół .

Problemy te przewijają się w kilku omawianych poniżej grupach wywiadowczych zainteresowań USA wobec Polski.

1. Sytuacja wewnątrzpolityczna

Mocno wyeksponowano kwestię układu sił w aparacie władzy na tle stosunków gen. Jaruzelskiego z głównymi czynnikami decyzyjnymi, za jakie Amerykanie uważają PZPR i armię, polecając odnotowywanie:

- wszelkich oznak nieporozumień w łonie kierownictwa partyjnego oraz prób podważania pozycji I sekretarza KC;
- wpływu wojskowych na decyzje gen. Jaruzelskiego;
- możliwości stworzenia stanowiska prezydenta i potencjalnego zakresu jego kompetencji.

Relacje na linii społeczeństwo - władza analizowane są przez pryzmat postaw ludności wobec wspomnianych czynników decyzyjnych. Za istotne uznano określenie stopnia utożsamiania się grup społecznych z celami władz i odbudowy narodowego "morale". Osobną uwagę zwraca się na przejawy aktywnego bądź pasywnego oporu robotników wobec polityki rządu oraz wpływu postaci papieża na kształtowanie poglądów obu tych sił.

Stosunkowo wąsko ujmowane jest podziemie. Amerykanie ograniczają się do perspektyw kierownictwa nielegalnych struktur oraz akceptacji ich programu przez robotników i kręgi intelektualne. Większe zainteresowanie natomiast poświęca się nowemu ruchowi związkowemu, zlecając rozpoznawanie wzajemnych stosunków jego członków z członkami b. "Solidarności".

2. Uwarunkowania międzynarodowe

Wywiadowcze zainteresowania ukierunkowano tu przede wszystkim na stosunki w ramach obozu krajów socjalistycznych, z uwzględnieniem:

- możliwości zmian w polityce zagranicznej PRL wobec Związku Radzieckiego i innych państw UW;
- stopnia poparcia polskich władz przez ZSRR i opcji "radzieckiego zagrożenia";
- stanowiska określonych państw socjalistycznych wobec politycznej linii gen. Jaruzelskiego oraz ich ewentualnych nacisków na ZSRR o bardziej zdecydowane reagowanie na wydarzenia w Polsce;
- oznak wpływu sytuacji w Polsce na inne kraje Układu Warszawskiego, zwłaszcza radzieckie republiki nadbałtyckie i Ukrainę.

Ponadto analizowane są stosunki z USA i Europą Zachodnią, przy zaakcentowaniu polityki kredytowej /rządowej i sektora prywatnego/, form pomocy gospodarczej i kontaktów z partiami komunistycznymi w KK oraz kontakty z Watykanem, zarówno przedstawicieli władz jak i Episkopatu /perspektywy wzajemnych stosunków, osobista rola papieża/.

3. Problematyka militarna

Wyodrębniając tę grupę zagadnień służby specjalne USA przychyliły się do opinii administracji Reagana o nadal istniejącym radzieckim zagrożeniu oraz możliwości konfrontacji wojskowej Wschodu z Zachodem.

"Interwencja" ZSRR rozpatrywana jest wielopłaszczyznowo

i obejmuje:

- ujawnianie planowanych operacji przeciwko Polsce wraz z danymi, że radzieckie manewry i ruchy wojsk mogą być oznaką wsparcia dla tego rodzaju przedsięwzięć;
- zakres potencjalnego zaangażowania innych państw UW w interwencję;
- stosunek radzieckich kół wojskowych do wydarzeń w Polsce;
- postawy kierowniczej kadry Wojska Polskiego oraz funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa w przypadku radzieckiej interwencji;
- symptomy niepewności i braku zaufania wobec polskiej armii oraz podejmowane przez ZSRR przeciwdziałania w tym zakresie.

Drugą istotną kwestią wojskowych zainteresowań wywiadowczych stanowią ewentualne działania wojenne w skali NATO - Układ Warszawski. Szczególny nacisk Amerykanie położyli tu na rozpoznanie:

- możliwości wykonania przez Wojsko Polskie zadań przydzielonych w planach ataku na NATO;
- stanu gotowości polskich sił zbrojnych oraz wpływu różnych czynników na jego poziom /np. braki w zaopatrzeniu/;
- planów obrony cywilnej, stanu schronów miejskich i w zakładach pracy;
- lokalizacji alternatywnych stanowisk dowodzenia, miejsc ewakuacji władz, systemu ochrony kierownictwa partii i rządu.

Kontekst możliwości zaistnienia konfrontacji militarnej rysuje się również w grupie zadań związanych z określeniem miejsca sił zbrojnych PRL w Układzie Warszawskim. Rezydentury przede wszystkim śledzą stan polskiej produkcji obronnej /pod kątem możliwości zaopatrywania innych krajów UW/ oraz zakres koordynacji działań ze sztabami radzieckimi.

Zaznaczono tu również szereg kwestii szczegółowych, a między innymi:

- miejsce i rola radzieckich specjalistów wojskowych przebywających w zakładach na terenie Polski;
- zamówienia sprzętu wojskowego w PRL przez kraje trzecie, ich realizacja, spłaty;
- zakupy niektórych podzespołów w firmach zachodnich;
- wyposażenie elektroniczne /poziom urządzeń krajów UW porównaniu z zachodnimi/;
- systemy noktowizyjne i laserowe;
- wszelkiego typu urządzenia radarowe;
- ogół danych o broniach chemicznych.

Przy problemie: siły zbrojne a sytuacja wewnętrzna, uwaga Amerykanów koncentruje się na orientacji kierownictwa WP i jego lojalności wobec PZPR, a także poglądach kadry oficerskiej i żołnierzy.

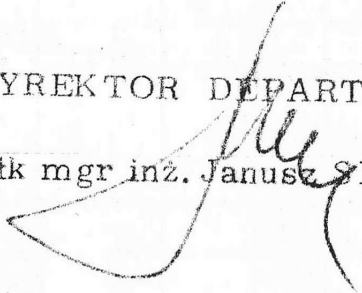
4. Sprawy ekonomiczne

Pomimo pewnej zmiany akcentów, problematyka ta jest w dalszym ciągu szeroko analizowana przez służby wywiadowcze Stanów Zjednoczonych, które wyodrębniły następujące zagadnienia:

- Stosunki z ZSRR i krajami socjalistycznymi. Wysokość oraz warunki radzieckich kredytów i innych form pomocy gospodarczej. Przejawy presji Związku Radzieckiego na pozostałe państwa UW w kierunku udzielenia materialnego i finansowego wsparcia dla ekonomiki PRL. Dowody wykorzystywania produktów krajów RWPG jako substytutów dla zachodnich surowców i części zamiennych.
- Zadłużenie i polityka finansowa. Działania władz polskich w celu przesunięcia terminów spłat i uzyskania nowych kredytów. Wpływ ograniczeń dewizowych na wielkość importu.

- Działania w kierunku wyjścia z kryzysu, zwłaszcza polityka planowania gospodarczego /zmiany inwestycyjne/ oraz wdrażanie reformy gospodarczej /reakcja kierownictw zakładów, rola samorządów robotniczych/.
- Sprawy gospodarcze a sytuacja wewnętrzna, głównie pod kątem wpływu braku artykułów konsumpcyjnych na nastroje społeczne.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

Płk mgr inż. Janusz SEREDA

Oprac. RS

JS/83